

Suvestinė redakcija nuo 2000-08-10 iki 2020-10-09

Įsakymas paskelbtas: Žin. 1999, Nr. [59-1940](#), i. k. 0992230ISAK/262/285

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ,
LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRAS IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS**

**Į S A K Y M A S
DĖL BENDRŲJŲ SAUGIŲ IR SVEIKŲ DARBO SĄLYGŲ ŽVEJYBOS LAIVUOSE
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO**

1999 m. birželio 29 d. Nr. 55/262/285
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 6 d. nutarimu Nr. 1049 „Dėl Nacionalinės teisės harmonizavimo darbų programos patvirtinimo“ (Žin., 1996, Nr. [86-2049](#); 1997, Nr. [84-2104](#)),

1. T v i r t i n a m e Bendruosius saugių ir sveikų darbo sąlygų žvejybos laivuose nuostatus (pridedama).

2. Nustatome, kad nuostatų reikalavimus nauji žvejybos laivai turi atitikti nuo 2002 m. sausio 1 d., esami žvejybos laivai – nuo 2004 m. sausio 1 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [74/216/238](#), 2000-08-03, Žin., 2000, Nr. 67-2038 (2000-08-09), i. k. 1002230ISAK/216/238

3. Nustatome, kad už šių Nuostatų įgyvendinimą žvejybos laivuose atsakingi laivų savininkai.

4. Pavedame Klaipėdos valstybinio jūrų uosto kapitono valdybai ir Valstybinei darbo inspekcijai pagal kompetenciją kontroliuoti šių Nuostatų įgyvendinimą ir laikymąsi žvejybos laivuose.

5. Įsakymo vykdymo kontrolę pavedame socialinės apsaugos ir darbo viceministrui R. Kaireliui ir Susisieikimo ministerijos Vandens transporto departamento direktoriui J. Daruliui.

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ

IRENA DEGUTIENĖ

SUSISIEKIMO MINISTRAS

RIMANTAS DIDŽIOKAS

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

EDVARDAS MAKELIS

PATVIRTINTA
socialinės apsaugos ir darbo ministrės,
susisiekimo ministro ir žemės ūkio ministro
1999 m. birželio 29 d.
įsakymu Nr. 55/262/285

BENDRIEJI SAUGIŲ IR SVEIKŲ DARBO SĄLYGŲ ŽVEJYBOS LAIVUOSE NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio saugos ir sveikatos darbe teisės akto paskirtis yra nustatyti bendruosius saugos ir sveikatos darbe reikalavimus, kurie privalo būti įgyvendinti žvejybos laivuose, siekiant apsaugoti laivo įgulą nuo nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, taip pat nustatyti minimalius reikalavimus laivo įgulos darbo ir gyvenamųjų patalpų įrengimui, laivo įgulos gelbėjimo ir asmeninėms apsaugos priemonėms.

2. Bendrieji saugių ir sveikų darbo sąlygų žvejybos laivuose nuostatai (toliau – Nuostatai) neapriboja laivų savininkų teisių nustatyti ir taikyti reikalavimus, užtikrinančius geresnę laivo įgulos saugą ir sveikatą darbe.

3. Nuostatai taikomi visiems įstatymais nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos jūrinių laivų registre įregistruotiems ir su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojantiems jūriniam žvejybos laivams, kurie pritaikyti verslinei žvejybai jūroje, nepriklausomai nuo laivo nuosavybės.

4. Bendrieji saugių ir sveikų darbo sąlygų žvejybos laivuose nuostatai parengti vadovaujantis Europos Bendrijos Tarybos direktyva 93/103/EB dėl minimalių saugos ir sveikatos reikalavimų dirbant žvejybos laivuose.

5. Pagrindinės Nuostatuose naudojamos sąvokos:

5.1. **Lietuvos žvejybos laivas** – žvejybos laivas, plaukiojantis su Lietuvos Respublikos vėliava ir įregistruotas Lietuvos Respublikos jūrinių laivų registre ir skirtas žuvų ar kitų jūros gyvūnų gaudymui arba gaudymui ir perdirbimui pramoniniais – komerciniais tikslais;

5.2. **naujas žvejybos laivas** – tai žvejybos laivas, kurio ilgis tarp laivo statmenų 15 metrų ir daugiau ir dėl kurio po 2002 01 01 dienos:

5.2.1. sudaroma statybos ar rekonstrukcijos sutartis;

5.2.2. arba jei statybos ar rekonstrukcijos sutartis sudaryta iki 2002 01 01, o laivas bus atiduotas naudoti ne vėliau kaip 2 metai po šios datos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [74/216/238](#), 2000-08-03, *Žin.*, 2000, Nr. 67-2038 (2000-08-09), i. k. 1002230ISAK/216/238

5.2.3. jei tokių sutarčių nėra ir kai:

– statomas laivo kilis;

– pradėta konkretaus laivo statyba jau atpažįstama;

– pradėti laivo montavimo darbai ir sumontuotos medžiagos sudaro ne mažiau kaip 50 t arba 1% visų paskaičiuotų konstrukcinių medžiagų masės;

5.3. **esamas žvejybos laivas** – tai žvejybos laivas, kurio ilgis tarp laivo statmenų 18 metrų ir daugiau ir kuris nėra naujas žvejybos laivas;

5.4. **laivo įgulos narys (darbuotojas)** – tai asmuo, kuris dirba laive, įskaitant praktikantus ir mokinius, išskyrus asmenis, kurie neplaukia į jūrą ir dirba prie krantinės stovinčiuose laivuose, ir uosto locmanus;

5.5. **laivo savininkas** – fizinis arba juridinis asmuo, kuriam įstatymais nustatyta tvarka laivas priklauso nuosavybės teise. Taip pat laivo savininku laikomas fizinis ar juridinis asmuo, kuris naudoja ar valdo laivą žvejybai pagal sutartį su laivo savininku;

5.6. **laivo kapitonas** – turintis atitinkamus kvalifikacinius dokumentus, vadovaujantis laivo įgulai ir atsakingas už laivą jūrininkas, kurį skiria ir darbo sutartį su juo sudaro laivo savininkas;

5.7. kitos Nuostatuose vartojamos sąvokos ir apibrėžimai atitinka Lietuvos Respublikos žmonių saugos darbe įstatymo, Lietuvos Respublikos prekybinės laivybos įstatymo ir Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose statuto sąvokas ir apibrėžimus.

II. BENDROSIOS LAIVO SAVININKO PAREIGOS

6. Laivo savininkas privalo imtis visų būtinų priemonių ir užtikrinti, kad:

6.1. laivas, nesumažinant laivo kapitono atsakomybės, ypač nepalankiomis meteorologinėmis sąlygomis, būtų eksploatuojamas, nekenkiant laivo įgulos narių saugai ir sveikatai;

6.2. laivo įgulos nariai pavojaus atveju, nurodžius laivo kapitonui, palikę savo darbo vietas ar pavojingą zoną nepatirtų nuostolių dėl savo veiksmų ir jiems nebūtų skiriamos drausminės nuobaudos;

6.3. įvykiai, kurie turi įtakos ar galėtų turėti įtakos laivo įgulos narių saugai ir sveikatai, būtų tiksliai ir išsamiai užregistruoti laivo žurnale. Įvykus stichinei nelaimei, avarijai ar nelaimingam atsitikimui, kai nukenčia laivas, žūva arba susižeidžia įgulos nariai, apie tai laivo kapitonas tiksliai ir išsamiai aprašytų laivo žurnale ir praneštų laivo savininkui ir artimiausio uosto administracijai;

6.4. įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiam laivo įgulos nariui būtų suteikta skubi pirmoji medicinos pagalba, imtasi priemonių (jei būtina) dėl tolesnio jo gydymo ir vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais būtų ištirtas nelaimingas atsitikimas ir surašytas nelaimingo atsitikimo tyrimo aktas;

6.5. laivas ir jo instaliacija bei įrenginiai, ypač tie, kurie nurodyti 1 ir 2 prieduose, būtų techniškai tvarkingi ir bet kurie trūkumai, galintys daryti įtaką laivo įgulos narių saugai ir sveikatai, būtų kuo skubiau pašalinti;

6.6. laivo ir visos instaliacijos bei įrenginių reguliarus valymas būtų atliekamas pagal higieninių normų reikalavimus;

6.7. laive būtų laikomas pakankamas veikiančių avarinių ir gelbėjimo įrengimų kiekis. Pirmosios pagalbos inventoriaus ir medikamentų laive turi būti tiek, kad, įvykus gaisrui, avarijai ar nelaimingam atsitikimui, jų pakaktų visiems laive esantiems įgulos nariams;

6.8. laive būtų žmonių gelbėjimo jūroje įranga bei inventorių, taip pat įgyvendinamos priemonės, nurodytos šių Nuostatų 3 priede;

6.9. laivo įgulos nariai būtų nemokamai aprūpinti darbo drabužiais, darbo avalyne pagal klimatinės sąlygas ir asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis vadovaujantis Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatais (Žin., 1998, Nr. [43-1188](#)) ir įvertinant šių Nuostatų 4 priedą;

6.10. laivo kapitonas būtų aprūpintas priemonėmis, leidžiančiomis jam vykdyti šių Nuostatų reikalavimus.

III. LAIVO ĮGULOS INSTRUKTAVIMAS IR MOKYMAS

7. Laivo įgula ir jos atstovai privalo būti informuoti apie visas saugos ir sveikatos darbe užtikrinimo priemones, vykdomas žvejybos laive. Ši informacija turi būti aiški ir suprantama visiems laivo įgulos nariams.

8. Laivo savininkas privalo kiekvieną laivo įgulos narį instrukuoti apie pavojingus ir kenksmingus rizikos veiksnius žvejybos laivuose ir būtinus reikalavimus saugant savo ir greta dirbančių laivo įgulos narių sveikatą ir gyvybę prieš jam įsidarbinant, pervedant jį į kitą darbo vietą, pradedant naudoti naujus žuvų gaudymo įrenginius ir naują žuvų perdirbimo technologiją. Tokie instruktavimai rengiami darbo laiku laive ir kartojami periodiškai teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Laivo įgulos nariai, prieš pradėdami dirbti laive, privalo būti apmokyti:

9.1. saugiai dirbti ir naudoti darbo įrenginius ir priemones, padedančias išvengti nelaimingų atsitikimų, tarp jų asmenines apsaugines priemones, bei laikytis asmens ir darbo higienos reikalavimų;

9.2. gėsinimo būdų ir naudotis gaisro gėsinimo priemonėmis; naudotis žmonių gėlbėjimo jūroje priemonėmis; žuvų gaudymo įrangą ir žinoti valksmo įrenginių veikimo principus; taip pat žinoti įvairius tarpusavio bendravimo būdus, įskaitant ir informacijos perdavimą rankų gėstais.

IV. LAIVO ĮGULOS NARIŲ, KURIE PRIREIKUS IMA VADOVAUTI LAIVUI, PARUOŠIMAS

10. Laivo kapitono padėjėjas, kuris prireikus vadovauja laivui, privalo būti papildomai apmokytas ir išklaušęs laivavedžių medicininio parengimo kursus, kuriuose įgytas žinias privalo atnaujinti periodiškai kas penkeri metai. Taip pat privalo gerai žinoti:

10.1. kaip apsisaugoti nuo profesinių ligų ir nelaimingų atsitikimų laive bei priemonės, kurias reikia taikyti įvykus nelaimingam atsitikimui;

10.2. apie laivo stovumą ir priežiūrą, jį pakraunant arba iškraunant ir žvejojant;

10.3. radijo navigacijos ir ryšio pagrindus, įskaitant ir jų aptarnavimo tvarką.

V. LAIVO ĮGULOS NARIŲ KONSULTAVIMAS IR BENDRADARBIAVIMAS

11. Laivo savininkas konsultuojasi, informuoja bei bendradarbiauja su laivo įgula ar jos atstovais visais saugos ir sveikatos darbe klausimais. Žmonių saugos darbe įstatymu ir kitais saugos ir sveikatos darbe teisės aktais nustatyta tvarka.

12. Laivo kapitonas privalo sudaryti sąlygas kiekvienam laivo įgulos nariui kreiptis į pareigūną, atsakingą valdžios institucijų pavedimu tikrinantį laivą, ir pareikšti jam pastabas, jeigu, laivo įgulos nario ar įgulos nuomone, priemonės ir būdai, kuriuos naudoja laivo savininkas, yra nepakankami darbų saugai ir įgulos sveikatai užtikrinti.

VI. ESAMI ŽVEJYBOS LAIVAI

13. Po 2004 01 01 esami žvejybos laivai privalo atitikti bendrąsias saugių ir sveikų darbo sąlygų žvejybos laivuose nuostatas, nurodytas 1 priede.

Punkto pakeitimai:

Nr. [74/216/238](#), 2000-08-03, *Žin.*, 2000, Nr. 67-2038 (2000-08-09), i. k. 1002230ISAK/216/238

VII. NAUJI ŽVEJYBOS LAIVAI

14. Po 2002 01 01 nauji žvejybos laivai privalo atitikti bendrąsias saugių ir sveikų darbo sąlygų žvejybos laivuose nuostatas, nurodytas 1 ir 2 prieduose.

VIII. LAIVO KAPITALINIS REMONTAS, MODERNIZAVIMAS IR PAKĖITIMAS

15. Visuose laivuose privalo būti pirmosios medicinos pagalbos priemonės pirmajai medicinos pagalbai suteikti. Priklausomai nuo laivo kategorijos, dydžio ir įgulos narių skaičiaus laive privalo būti reikiami medicininiai įrenginiai ir medikamentai. Šių įrenginių ir medikamentų sąrašas ir kiekiai nustatomi norminiais teisės aktais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [74/216/238](#), 2000-08-03, *Žin.*, 2000, Nr. 67-2038 (2000-08-09), i. k. 1002230ISAK/216/238

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Asmenys, pažeidę šiuos Nuostatus, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį bei su tuo susijusius padarinius, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

17. Ginčai dėl Nuostatų taikymo ar jų pažeidimo nagrinėjami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

18. Šių Nuostatų vykdymą žvejybos laivuose pagal savo kompetenciją kontroliuoja Valstybinė darbo inspekcija ir Klaipėdos valstybinio jūrų uosto kapitono valdyba.

19. 1, 2, 3 ir 4 priedai yra neatskiriama Nuostatų dalis.

BENDROSIOS SAUGIŲ IR SVEIKŲ DARBO SĄLYGŲ ESAMUOSE IR NAUJUOSE ŽVEJYBOS LAIVUOSE NUOSTATOS

Šio priedo nuostatos galioja visais atvejais, kai to reikalauja darbo sąlygos ir pobūdis, aplinkybės arba pavojaus grėsmė esamuose ir naujuose žvejybos laivuose.

1. Tinkamumas plaukioti ir stovumas:

1.1. laivas turi būti įrengtas pagal paskirtį bei naudojimą ir nuolat parengtas plaukioti;

1.2. informacija apie laivo stovumą privalo būti matomoje vietoje laive ir prieinama laivo budėtojams;

1.3. visų eksploatuojamų laivų stovumas privalo būti garantuotas, tai privalo užtikrinti laivo kapitonas. Visi kapitono nurodymai laivo įgulai dėl laivo stovumo privalo būti besąlygiškai vykdomi.

2. Mechaniniai ir elektros įrenginiai:

2.1. elektros įrenginiai turi būti suprojektuoti ir įrengti taip, kad nekeltų pavojaus ir užtikrintų:

2.1.1. laivo įgulos ir laivo saugumą nuo elektros srovės sukeliama pavojaus;

2.1.2. visų įrenginių, palaikančių laive normalias darbo ir gyvenimo sąlygas, veikimą nesinaudojant atsarginiais elektros šaltiniais;

2.1.3. avariniais atvejais saugą užtikrinančių elektros įrenginių veikimą;

2.2. laive turi būti įrengtas atsarginis elektros srovės šaltinis. Išskyrus atvirus laivus be denių, atsarginis elektros srovės šaltinis įrengiamas už mašinų skyriaus ir turi būti įrengtas taip, kad kilus gaisrui ar nutrūkus elektros tiekimui iš pagrindinio (elektros) srovės šaltinio mažiausiai tris valandas nenutrūkstamai užtikrintų šių įrenginių veikimą:

2.2.1. vidaus ryšių sistemos, gaisrinės signalizacijos ir avarinių signalų;

2.2.2. navigacinių šviesų ir avarinio apšvietimo;

2.2.3. radijo ryšio įrangos;

2.2.4. elektrinio avarinio gaisrinio siurblio, jei jis yra laive.

Nutrūkus elektros srovės tiekimui iš pagrindinio maitinimo šaltinio, automatiškai privalo būti įjungiamas atsarginis maitinimo šaltinis. Jeigu atsarginis maitinimo šaltinis yra akumuliatorių baterijos, tai akumuliatorių baterijos turi užtikrinti nepertraukiamą 2.2 papunkčiuose nurodytų įrenginių ir sistemų, išskyrus elektrinį avarinį siurblį, veikimą, nenutrūkstantį tris valandas iš eilės. Elektros skirstymo skydai – pagrindinis ir avarinis turi būti, jeigu įmanoma, įrengti taip, kad ugnis ar vanduo jų nepasiektų vienu metu;

2.3. elektros skirstymo skydai turi būti aiškiai pažymėti. Skirstymo skydų saugikliai ir jų laikikliai turi būti reguliariai tikrinami, kad būtų įsitikinta, ar naudojamas tinkamas saugiklių galingumas;

2.4. akumuliatorių baterijų patalpos privalo būti tinkamai vėdinamos;

2.5. elektroniniai navigaciniai įrenginiai turi būti reguliariai bandomi ir tikrinami jų eksploatacijos sąlygomis;

2.6. visi kėlimo įrenginiai privalo būti periodiškai tikrinami ir bandomi pagal galiojančių normatyvinių dokumentų reikalavimus;

2.7. visos valksmo dorojimo įrenginių dalys, iškėlimo ir papildomi įrenginiai privalo būti tinkamai parengti darbui;

2.8. jei laive įrengti šaldymo ir slėginiai įrenginiai, jie turi būti prižiūrimi, periodiškai tikrinami ir bandomi pagal galiojančių normatyvinių dokumentų reikalavimus;

2.9. dujiniai virimo ir buitiniai prietaisai turi būti naudojami tik gerai vėdinamose patalpose stebint, ar nesikaupia pavojingos dujos. Degių ir kitų pavojingųjų dujų balionai turi būti su

aiškiais užrašais ir laikomi atvirame denyje. Sklendės, slėgio regulatoriai ir nutekėjimo vamzdžiai turi būti apsaugoti nuo pažeidimų.

3. Radijo ryšio įranga privalo būti parengta bet kuriuo metu užmegzti ryšį su bent viena pakrantės arba kita stacionaria radijo stotimi, naudojant įprastinį radijo bangų sklaidimą.

4. Atsarginiai keliai ir išėjimai:

4.1. keliai ir išėjimai, kurie gali būti naudojami kaip atsarginiai išėjimai, privalo būti be kliūčių, lengvai praeinami ir trumpiausiu keliu turi vesti į atvirą denį arba saugią zoną, o iš ten gelbėjimo priemonių link, kad laivo įgulos nariai pavojaus atveju greitai ir saugiai galėtų palikti savo darbo vietas arba gyvenamąsias patalpas;

4.2. keliai ir išėjimai, kurie gali būti naudojami kaip atsarginiai išėjimai, skaičius, išdėstymas ir dydis priklauso nuo darbo vietų skaičiaus, ten esančių įrengimų dydžio bei didžiausio galimo laivo įgulos narių skaičiaus gyvenamosiose patalpose. Išėjimai, kurie gali būti naudojami kaip atsarginiai ir kurie yra uždaryti, turi būti įrengti taip, kad kilus pavojui tuojau pat ir nesunkiai juos galėtų atidaryti kiekvienas laivo įgulos narys ar avarinės grupės narys;

4.3. atsarginiai keliai ir išėjimai turi būti pažymėti patvariais ir pritvirtintais matomose vietose ženklais pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus;

4.4. jei sugenda pagrindinis apšvietimas, atsarginiai išėjimai, koridoriai ir praėjimai turi būti apšviečiami pakankamo intensyvumo avariniu apšvietimu.

5. Gaisrinė sauga:

5.1. priklausomai nuo laivo paskirties, dydžio, įrenginių, turimų medžiagų fizinių ir cheminių savybių ir didžiausio galimo laivo įgulos narių skaičiaus gyvenamosiose patalpose bei uždaroje darbo vietoje, įskaitant mašinų skyrių ir triumus, privalo būti įrengti atinkami gaisro gesinimo įrenginiai bei gaisrinės signalizacijos sistemos;

5.2. gaisro gesinimo priemonės privalo būti laikomos joms skirtose vietose, lengvai pasiekiamos ir paruoštos naudoti. Laivo įgula privalo žinoti priešgaisrinių įrenginių buvimo vietą ir jų veikimo bei naudojimo būdus. Prieš laivui išplaukiant būtina įsitikinti, ar laive yra pakankamai gesintuvų ir kitų kilnojamųjų gaisro gesinimo priemonių;

5.3. rankinio veikimo gaisro gesinimo prietaisai turi būti lengvai prieinami, paprasti naudoti ir pažymėti pagal galiojančius normatyvinius dokumentus. Juos nurodantys ženklai turi būti patvarūs ir pritvirtinti reikiamose vietose;

5.4. laivo gaisrinės signalizacijos sistemos turi būti techniškai tvarkingos ir periodiškai išbandomos terminais, nurodytais galiojančiuose normatyviniuose dokumentuose;

5.5. priešgaisrinės pratybos laive privalo būti rengiamos reguliariai.

6. Uždarų darbo vietų vėdinimas.

Uždaroje darbo vietoje, atsižvelgiant į darbo pobūdį ir darbuotojų fizinę krūvį, turi būti pakankamai gryo oro. Jei naudojama mechaninė vėdinimo sistema, ji turi būti tinkamai prižiūrima.

7. Darbo patalpų temperatūra:

7.1. darbo metu darbo patalpų temperatūra privalo būti tinkama žmogaus organizmui, atitikti darbo pobūdį, darbuotojų fizinę krūvį ir vietovės, kurioje plaukioja laivas, oro sąlygas;

7.2. valgyklų, gyvenamųjų, sanitarinių ir pirmosios medicinos pagalbos patalpų (jei jos yra) temperatūra turi atitikti patalpų konkrečią paskirtį.

8. Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas:

8.1. darbo patalpos turi būti įrengtos taip, kad darbo vietoje pakaktų natūralios dienos šviesos ir būtų įrengtas žvejybos darbams tinkamas dirbtinis apšvietimas, kuris nekenkia įgulos narių saugai ir sveikatai bei netrukdo kitų laivų navigacijai;

8.2. darbo patalpų, laiptų, praėjimų ir koridorių apšvietimas turi būti įrengtas taip, kad jis netaptų nelaimingų atsitikimų priežastimi ir netrukdytų laivo navigacijai;

8.3. darbo vietoje, kuriose sugedus dirbtiniam apšvietimui yra nesaugu, turi būti įrengtas tokio pat intensyvumo avarinis apšvietimas;

8.4. avarinis apšvietimas turi būti techniškai tvarkingas ir reguliariai tikrinamas.

9. Deniai, pertvaros ir denių pertvaros:

9.1. patalpos, kuriomis naudojasi laivo įgula, turi būti neslidžios, be kliūčių ir aprūpintos įrenginiais, saugančiais nuo kritimo;

9.2. darbo vietose turi būti įrengta tinkama triukšmo ir šilumos izoliacija, atitinkanti darbo pobūdį ir įgulos narių fizinį krūvį;

9.3. denių, patalpų grindų, sienų ir lubų paviršiai darbo vietose turi būti tokie, kad juos būtų lengva valyti ir atnaujinti pagal higienos normų reikalavimus.

10. Durys:

10.1. durys turi būti visada lengvai atidaromos iš vidinės pusės, be jokių specialių įrenginių. Darbo patalpoje durys turi atsidaryti iš bet kurios pusės;

10.2. durys, ypač stumdomos, jeigu tokios įrengtos, privalo veikti kaip galima patikimiau, ypač nepalankiomis oro ir jūros aplinkos sąlygomis.

11. Judėjimo keliai – pavojingos vietos:

11.1. praėjimuose, koridoriuose, atsarginiuose išėjimuose, denių pertvarų išorinėse dalyse bei visuose judėjimo keliuose turi būti turėklai, skersiniai, gelbėjimo virvės arba kitos priemonės, užtikrinančios įgulos narių saugą darbo metu;

11.2. jeigu laivo įgulos nariams yra pavojus iškristi per denyje esančias angas arba nukristi nuo vieno denio ant kito, tai šiose vietose turi būti įrengti ne žemesni kaip 1 metro aukščio aptvarai arba turėklai;

11.3. priėjimai prie virš denio esančių įrenginių turi būti saugūs. Turėklai arba panašios apsaugos priemonės, saugančios nuo kritimo, turi būti ne žemesnės kaip 1 metro aukščio;

11.4. atramos arba kiti įrenginiai, neleidžiantys laivo įgulos nariams iškristi už borto, turi būti tvarkingai įrengti. Atramose turi būti nutekamosios angos arba panašūs įrenginiai, leidžiantys vandeniui greitai nutekėti;

11.5. kad įgulos nariai neįkristų į slipą (tralo nuleidimo – ištraukimo vieta traleriuose), viršutinėje jo dalyje atramų aukštyje privalo būti įrengti varteliai arba kiti saugos įrenginiai. Šie varteliai ar kiti įrenginiai turi lengvai atsidaryti ir užsidaryti (pageidautina įrengti distancinį valdymą) ir privalo būti atidaromi tik tralo išmetimo arba vilkimo metu.

12. Darbo vietų išdėstymas:

12.1. darbo vietos visuomet turi būti švarios ir gerai apsaugotos nuo užliejančių bangų, taip pat privalo būti saugios, kad įgulos nariai laive nenukristų arba neiškristų už borto. Vietos, kur tvarkomi kroviniai, turi būti pakankamai erdvios ir aukštos;

12.2. jei laivo varikliai valdomi iš mašinų skyriaus, jie turi būti valdomi iš atskiros patalpos, izoliuotos nuo triukšmo ir šilumos bei turinčios atskirą nuo mašinų skyriaus įėjimą. Kapitono tiltelis privalo būti įrengtas pagal 12.1 punkto reikalavimus;

12.3. valksmo įrenginių valdymo patalpa turi būti pakankamai erdvi, kad darbuotojai joje galėtų laisvai dirbti. Valksmo įrenginiai turi būti aprūpinti saugos įrenginiais, skirtais avariniams atvejams ir turėtų avarinius stabdžius;

12.4. darbuotojas, valdantis valksmo įrenginius, privalo aiškiai matyti įrenginius ir dirbančius laivo įgulos narius. Įgulos narys, iš vairinės valdantis valksmo įrenginius, privalo tiesiogiai arba bet kuriuo kitu būdu aiškiai matyti denyje dirbančius įgulos narius;

12.5. vairinėje ir denyje dirbančius įgulos narius turi sieti patikimas ryšys;

12.6. esant neramiai jūrai žvejojimo arba kitų darbų ant denio metu įgula privalo būti budri ir įspėta apie gresiantį pavojų dėl didelių užliejančių bangų;

12.7. neuždengti lynai, virvės ir įrenginių judamosios dalys privalo būti su apsauginiais įrenginiais, neleidžiančiais tiesiogiai prie jų prisiliesti;

12.8. žvegybos laivuose (traleriuose) privalo būti įrengti mechanizmai judamosioms dalims kontroliuoti:

- įranga, fiksuojanti tralo lentų įtvirtinimą;

- įranga, stabilizuojanti švytuojančio tralo maišo judesius.

13. Gyvenamosios patalpos:

13.1. laivo įgulos narių gyvenamosiose patalpose (jei jos yra) kaip galima mažiau turi būti girdimas triukšmas, juntama vibracija, laivo greičio pasikeitimai bei nemalonūs kvapai, sklindantys iš kitų laivo vietų. Gyvenamosiose patalpose turi būti įrengtas tinkamas apšvietimas;

13.2. laivo virtuvės, bendrosios kajutės (kajutkompanijos patalpos) turi būti pakankamo dydžio, gerai apšviestos ir vėdinamos, taip pat lengvai valomos. Tose patalpose maisto produktams laikyti turi būti įrengti šaldytuvai ar kiti šaldymo įrenginiai.

14. Sanitariniai įrenginiai.

Laivuose, kuriuose yra gyvenamosios patalpos, turi būti įrengti tualetai, praustuvai ir, jei įmanoma, dušas. Šios patalpos turi būti gerai vėdinamos.

15. Pirmoji medicinos pagalba.

Visuose laivuose privalo būti pirmosios medicinos pagalbos priemonės pirmajai medicinos pagalbai suteikti. Priklausomai nuo laivo kategorijos, dydžio ir įgulos narių skaičiaus laive privalo būti reikiami medicininiai įrenginiai ir medikamentai. Šių įrenginių ir medikamentų sąrašas ir kiekiai nustatomi pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintus medicininio aptarnavimo laivuose nuostatus.

16. Išorinės kopėčios ir laiptai.

Laive privalo būti įrengtos išorinės kopėčios, trapas ar kitas panašus įrenginys, skirtas saugiai įlipti į laivą ir išlipti.

PAPILDOMOS SAUGIŲ IR SVEIKŲ DARBO SĄLYGŲ NAUJUOSE ŽVEJYBOS LAIVUOSE NUOSTATOS

Šio priedo nuostatos galioja visais atvejais, kai to reikalauja darbo sąlygos ir pobūdis, aplinkybės arba pavojaus grėsmė naujuose žvejybos laivuose.

Nauji žvejybos laivai privalo visiškai atitikti šių nuostatų 1 priedo nuostatas ir papildomai dar šias nuostatas:

1. Atsarginiai keliai ir išėjimai:

1.1. atsarginės durys ir kiti atsarginiai išėjimai pagal jų paskirtį ir išdėstymą privalo nepraleisti oro ir vandens. Atsarginės durys ir atsarginiai išėjimai, kaip ir pertvaros, privalo būti atsparūs ugniai.

2. Gyvenamosios patalpos:

2.1. darbuotojų gyvenamosios ir pagalbinės patalpos (jei jos yra) turi būti tinkamai išplanuotos ir išdėstytos, įrengta triukšmo ir šilumos izoliacija. Įėjimas į jas turi būti apsaugotas nuo blogų oro sąlygų, jūros bangų, triukšmo, vibracijos, nemalonių kvapų iš kitų laivo vietų, kad laivo įgula galėtų netrukdomai ilsėtis;

2.2. jei leidžia laivo konstrukcija, gabaritai ir paskirtis, darbuotojų gyvenamosios patalpos turi būti įrengtos taip, kad laivo greičio pakitimo poveikis būtų kuo mažesnis. Privalu numatyti būdus nerūkančius įgulos narius apsaugoti nuo tabako dūmų;

2.3. laivo įgulos gyvenamosios patalpos turi būti tinkamai vėdinamos, užtikrinant nuolatinį gryno oro srautą ir išvengiant garų susikaupimo;

2.4. gyvenamosiose patalpose turi būti įrengtas šis tinkamas apšvietimas:

- pakankamas įprastinis bendrasis apšvietimas;
- silpnesnis bendrasis apšvietimas, netrukdantis besiilsintiems įgulos nariams;
- vietinis apšvietimas prie kiekvieno gulto.

3. Sanitariniai įrenginiai:

3.1. laive, kuriame yra gyvenamosios patalpos, privalo būti įrengti dušai su karštu ir šaltu tekančiu vandeniu, praustuvai ir tualetai, atitinkantys galiojančias higienines normas. Šios patalpos turi būti gerai vėdinamos;

3.2. kiekvienas laivo įgulos narys privalo turėti vietą savo drabužiams susidėti.

4. Atsižvelgiant į laivo dydį privalo būti taikomos visos būtinos techninės priemonės, sumažinančios triukšmą darbo vietose ir gyvenamosiose patalpose.

MINIMALŪS REIKALAVIMAI GELBĖJIMO PRIEMONĖMS

Šio priedo reikalavimai taikomi laivuose esamoms gelbėjimo priemonėms.

1. Visuose žvejojimo laivuose priklausomai nuo laivo įgulos narių skaičiaus ir plaukiojimo rajono privalo būti tinkami žmonių gelbėjimo įrenginiai, įskaitant atitinkamas priemones ištraukti iš vandens įgulos narius ir radijo pagalbos įrenginius, ypač kritišką padėtį skelbiantį radijo švyturį su hidrostatiniu paleidimo mechanizmu (avarinė buja).

2. Visos laivo įgulos gelbėjimo priemonės turi būti joms skirtose, lengvai prieinamose vietose ir tinkamos naudoti. Gelbėjimo priemonių tinkamumą būtina patikrinti prieš išplaukiant iš uosto ir reiso metu.

3. Gelbėjimo priemonės turi būti reguliariai tikrinamos gamintojų numatytais terminais.

4. Visi darbuotojai turi būti tinkamai paruošiami ir apmokomi, kaip elgtis avarinės situacijos metu.

5. Jeigu laivo ilgis viršija 45 metrus arba jeigu laive yra penki ir daugiau įgulos narių, privalo būti sudarytos pareiginės instrukcijos su veiksmų ypatingose situacijose planais, kuriose nurodomi kiekvieno laivo įgulos nario veiksmai pavojaus metu.

6. Laivo įgulos narių mokomosios treniruotės turi vykti kiekvieną mėnesį uoste ir/arba jūroje. Tokių pratybų metu turi būti užtikrinta, kad laivo įgula gerai suprastų ir įsisavintų visus veiksmus, kuriuos ji turėtų vykdyti, naudodama gelbėjimo priemones pavojaus metu. Tokių pratybų metu būtina išmokyti laivo įgulos narius naudotis kilnojamąja radijo stotimi, jeigu ji yra laive.

**MINIMALŪS SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMAI APRŪPINANT
ASMENINĖMIS APSAUGINĖMIS PRIEMONĖMIS**

Šio priedo reikalavimai taikomi laivuose esamoms asmeninėms apsauginėms priemonėms.

1. Jei laivo įgulos narių saugai ir sveikatai darbe užtikrinti nepakanka kolektyvinių arba techninių apsaugos priemonių, įgula privalo būti aprūpinta asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis.
2. Asmeniniai apsauginiai drabužiai arba drabužiai, dėvimi ant viršutinių drabužių, turi būti švytintys, ryškių spalvų, kontrastuojantys jūros aplinkos sąlygomis ir aiškiai matomi.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [74/216/238](#), 2000-08-03, Žin., 2000, Nr. 67-2038 (2000-08-09), i. k. 1002230ISAK/216/238
Dėl socialinės apsaugos ir darbo ministrės, susisiekimo ministro ir žemės ūkio ministro 1999 06 29 įsakymo Nr. 55/262/285 dalinio pakeitimo